

GENÇLİK TİPOLOJİSİ

2. BÖLÜM

Dr. Öğr. Üyesi Gökçen ÇATLI ÖZEN¹

GİRİŞ

Her kuşak yaşadığı dönemin sosyopolitik ve sosyoekonomik olaylarından etkilenebilmektedir. Buna binaen kuşakların temel ortak benzerlikleri olmuştur ve geneli itibariyle toplumun diğer kuşaklarından belli ölçüde farklılaşmışlardır. 2000 yılıyla birlikte doğan Z Kuşağı ise teknolojiyle kültürleme yaşamış ve dijital küreselleşme üzerinden kültürleşme eğilimi göstermiştir. İlkın sadece Z Kuşağının ulusal kültüre yabancılaştığı sanılsa da devamında görülmüştür ki dünya değişmekte, toplumlar da değişmekte ve buna X ve Y Kuşakları da katılmaktadır. Dolayısıyla bu bölümde Z Kuşağı, dönemin şartları bağlamında ele alınarak gençlik tipolojilerine değinilmiştir. Teknolojinin yeni bir kültür yarattığı ve dönüşümün bundan sonra daha da hızlanacağı vurgulanmıştır.

KÜLTÜR ÜZERİNDEN KUŞAK VE TİPOLOJİ TANIMI

Toplum, kültürden meydana gelmektedir. Yani öğrenilen, paylaşılan, değişen, kapsayıcı, sembolik, örüntülü, ortaklığa ama tezatlığa da dayalı bir bütünden (Gezon ve Kottak, 2016: 18). Dolayısıyla kültür, bir toplumun ortak bir payede paylaştığı ve mensuplarına dağıttığı norm ve değerler bütünüdür. Kültür, düşünce, davranış ve yaşama biçimi olarak hem geçmişle bir bağ hem de geleceğe dair tasarıları kapsamaktadır. Bunların da hem manevi hem de maddi kültür üzerinden işlevsellik kazandığı bilinmektedir (Macionis, 2012: 162). Küreselleşmeyle beraber “kadın

¹ İstanbul Aydın Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü gokcenozen@aydin.edu.tr
gokcencatli1@gmail.com

eğitim süresinin artması; mesleğe geç intikal; daha ileri yaşta evlenme ve çocuk sahibi olma; daha sağlıklı ve bilinçli yaşam döngüleri; moda gibi estetik müdahalelerle daha dinç görünme isteği; küreselleşme etkisiyle aynı norm ve değerleri paylaşma zorunluluğu vb. örneklerle, gençlik süresinin uzadığını ve aynı zamanda tek bir kuşağa indirgenemeyeceği söylenebilir. Ön gençlik (12-25 yaş arası), orta gençlik (26-39 yaş arası) ve ileri gençlik (40-53 yaş arası) yaklaşımı ile yeni bir bakış açısı geliştiğini düşünmekteyim.

Küreselleşmeyle beraber yerleşmenin, tüketim kültürü üzerinden değer kaybına uğramasını hızlandıran yeni yaşam tarzlarından olan fiziki temasın olmadığı dijital dünya ile fiziki temasın olduğu popüler unsurların öncelikle Z Kuşağını etkilediği görülmektedir. Bu etkinin evrensel insan haklarına daha duyarlı olmak gibi olumlu ve sindirmeden tüketmek gibi olumsuz sonuçları bulunmaktadır. Ama 2000’li kuşakla birlikte en dikkat çekici unsur teknoloji, internet, dijital gelişme olmuştur. Çalışmada da bahsedildiği üzere teknoloji odaklı yeni kültürel yapılanma, beş duyu organı üzerinde kültürleşmeye/uyarlanmaya yol açmaktadır.

Batı merkezli küreselleşme, gelecekte Müslüman nüfusun artmasıyla değişim gösterir mi buna net bir cevap vermek olanaksız olsa da genç Müslüman nüfusun çağa kendi muhafazakâr yapılanmaları üzerinden uyum göstermeleri, modernleşmenin seyrini tayin edebilecek görünmektedir. Bu bağlamda Müslüman gençlerin sosyal hayatlarını idame ettirmede, dini bir engel olarak görmediklerini ve sosyal çevrelerini buna göre biçimlendirdikleri anlaşılmaktadır. Dolayısıyla Müslüman Gençlik Kuşağı, dini kültürlerinin merkezine alarak, Z Kuşağının diğer özelliklerini buna göre uyumladıkları varsayılabilir.

KAYNAKLAR

- Abadan, N. Üniversite Öğrencilerinin Serbest Zaman Faaliyetleri- Ankara Yüksek Öğrenim Gençliği Üzerine Bir Araştırma, Ankara, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi (AÜSBF) Yayınları, 1961, 123.
- Batıgün, A.D. ve Hasta, D. 2010. İnternet Bağımlılığı: Yalnızlık ve Kişilerarası İlişki Tarzları Açısından Bir Değerlendirme, Anadolu Psikiyatri Dergisi, 11 (3), 213-219.
- Bayhan, V., “Tüketim Toplumunda Bireyin Ontolojik Mottosu “Tüketiyorum Öyleyse Varım”, Sosyoloji Konferansları, Sayı 43, 2011.
- Danışoğlu, E. 1992. Gençlerin Sosyal Güvenliği ve Gençlik Politikaları, DPT, Ankara: 4.
- Deniz, A. Ç. “Eğitilmiş Gençliği Anlamada Yeni Bir Tipoloji Önerisi: Cool Gençlik”, Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, C. 5, S. 2, 2012, s.126.
- Gezon, L. ve Kottak C. 2016. Kültür (Düzenleyen Akile Gürsoy). Ankara: Nobel.
- Giddens, A. (2008). Sosyoloji (Cemal Güzel, Yayına hazırlayan) İstanbul: Kırmızı Yayınları.
- Haviland, W. A., Prins, H. E. L., Walrath, D., McBride, B. (2008). *Kültürel Antropoloji*. İnan Deniz Erguvan Sarioğlu (Çeviren). İstanbul: Kaknüs Yayınları.
- Hollywood, N., ve Alade, A. (2018). An Examination Of Gen Z Learners Attending a Minority Uni-

- versity. Interdisciplinary Journal Of E Skills of Lifelong Learning, 14, s. 41-53.
- Karaca, M. Sosyolojik Bir Olgu Olarak İnternet Gençliği: Elâzığ Örneği, Doktora Tezi, Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ, 2007, s. 11.
- Kemerlioğlu, E. (1996). Toplumsal Tabakalaşma ve Hareketlilik. İzmir: Saray Kitabevleri.
- Lüküslü, D. 2009. Türkiye’de Gençlik Miti, İstanbul, İletişim: 122-124.
- Macionis, J. 2012. Sosyoloji. Çev. Vildan Akan. Ankara: Nobel Yayınları.
- Riley, M. W. 1971. Social Gerontology and the Age Stratification of Society. Gerontologist, 11.
- SEKAM, 2013. Türkiye’de Gençlik: Gençliğin Özellikleri, Sorunları, Kimlikleri ve Beklentileri. Proje Yöneticisi Celalettin Vatandaş, Proje Koordinatörü Hanefi Mahitapoğlu, Araştırmacılar: Burhanettin Can, Mustafa Aydın, İ. Mete Doğruer, Mustafa Tekin, Abdolvahap Yaman, Şemsettin Özdemir, Gürsel Ulukır, Metin Alpaslan, Cevat Özkaya. İstanbul: SEKAM Yayınları.
- Sorokin, P.A. 1959. Social and Cultural Mobility. Glencoe IL: Free Press
- Türkdoğan, O. 1985. Sosyal Şiddet ve Türkiye Gençliği, Ankara, Mayaş Yayınları, s. 127.
- Stockard, J., O’Brien, R. M. 2002. “Cohort Variations and Changes in Age-Specific Suicide Rates over Time: Explaining Variations in Youth Suicide”, Social Forces, V.81, N.2, pp. 605-642.
- TDK. (2019). Türk Dil Kurumu. (TDK, Derleyici) İstanbul. Aralık 17, 2020 tarihinde <https://sozluk.gov.tr/> adresinden alındı.
- Yapıcı, A. 2006. Yeni bir dindarlık ölçeği ve üniversiteli gençlerin dinin etkisini hissetme düzeyi. Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi 6 (1), 65-115.
- Young, K.S. (1996). Internet Addiction: The Emergence Of A New Clinical Disorder, CyberPsychology & Behavior, 3, 237-244.
- Zygmunt B. 2003. Modernlik ve Müphemlik, Çeviren: İsmail Türkmen, İstanbul, Ayrıntı Yayınları, s. 10.
- www.zraporu.com, Erişim Tarihi 09.01.2021.